

Spretigt men värdefullt om queer på universitetet

Lönngren, Ann-Sofie (red.) Malin Ekström & Maria Margareta Österholm (delred.) *Queera intersektioner: queerseminariet vid Uppsala universitet 2008–2010.*
Uppsala: Uppsala universitet 2011 (132 sidor)

HUR GÖRS QUEER i akademien? De senaste åren har intresset ökat för metodologier inom queerstudier, i Sverige och internationellt. Teori kvarstår förstås som en av grundpelarna i queer, men i och med att de senaste decenniernas teoretiska landvinningar har burit frukt på landets universitet och högskolor skrivs det nu en hel del uppsatser och avhandlingar som applicerar queerperspektiv på ett empiriskt material. I det arbetet spetsas frågan till och blir dynamisk: görs queer på olika sätt i olika ämnen, eller finns det gemensamma metoder? Kanske är det frågorna, snarare än metoderna som förenar queerforskning? Och hur riktas den queera kritiken emot de metoder som producerar normativ kunskap? Behövs det andra, oprövade metoder, och hur bör dessa i så fall utarbetas?

Dessa frågor funderar jag över efter att ha läst denna volym med bidrag till verksamheten vid Queerseminariet vid Uppsala universitet mellan 2008 och 2010. Queerstudier är i Sverige inte konstitu-

erat som en egen disciplin, vilket förstås delvis ligger i perspektivets icke-normativa karaktär. Det är ute på de mest skilda institutioner och avdelningar, även om det oftast är inom humaniora och samhällsvetenskap, som queer görs till vardags. På ett par av landets större lärosäten finns också Queerseminarier, tvärvetenskapliga forum för fördjupade samtal om pågående forskning på alla nivåer, och om teoretiska och brännande frågor, med talare och publik från olika håll: akademiker och aktivister, studenter och professorer, konstnärer och skribenter och andra intresserade.

Redan på bokens omslag kommenteras den akademiska inramningen: bilden visualiserar ett slags queer perspektiv på en skulpterad kropp som skulle kunna tillhöra någon av de avgjutningar av antika skulpturer som finns på övervåningen i universitetshuset i Uppsala. Pubeshår och veckad mage gör den släta ytan sensuell, taktil och erotiskt lockande, även om skulpturens kön inte avslöjas. Eller är det kanske just därför? Devisen för seminariet är också tagen och approprierad från universitetshusets dekor: "Att tänka rätt är stort, att tänka queert är större". Det visar på ironi och begär som ett redskap för att tänka queert, kanske mer produktivt än att tänka både fritt och rätt. Omslaget gestaltar motståndet mot de normer som omger oss i och utanför akademien, och pekar på det behov av att skapa rum för queer i akademien som det också talas om i bokens förord. Jag får en känsla av att detta är specifikt riktat mot den typen av institutionellt tryck som kan existera på ett traditionstyngt lärosäte som Uppsala.

Den här boken ger en inblick i vardagen hos en institutionellt nomadisk, tvärvetenskaplig seminarieverksamhet som också låter aktivister och författare ta plats i det queera samtalet. I förordet skriver Ann-Sofie Lönngren för redaktörerna och berättar om verksamhetens mål, dess former och arbete. Tonen är redovisande, men ock-

så engagerande och inspirerande, och här argumenteras övertygande för behovet av seminarier som är queer – såväl till form som till innehåll. Den prövande och reflekterande inställningen till seminarieformen som sådan kommer bland annat fram i att mötena inte har en bestämd återkommande plats utan flyttar mellan institutioner. De platskassar där postseminariets vin och chips förvaras är den mest fasta form seminariet har tagit sig. Men nu finns alltså också denna volym där seminariets första verksamma år dokumenteras, genom att ge samtliga inbjudna talare möjligheten att publicera sina inlägg.

Resultatet är en ganska spretig antologi bestående av 10 bidrag skrivna av aktiva forskare, doktorander, MA-studenter, sexualupplysare och författare. Texterna är också av olika slag och utgår tydligt ifrån de enskilda skribenternas egna projekt. Här finns intressanta essäliknande texter av Cathrine Andersson och Matilda Lindgren som på olika sätt reflekterar över rollen som queerforskare, och ett par bidrag som utgörs av queera läsningar av exempelvis turkisk litteratur, sirenen som litterär symbol och amerikansk teologi. Metareflekationer över queer som forskningsfält diskuteras av Malena Gustavsson och Anna Olovsson Lööv, vid sidan av mer empiriska undersökningar av sexualupplysning om säkrare sex mellan kvinnor och föreställningar om sexualitetens roll för psykisk hälsa. Författaren Jonas Brun bidrar dessutom med en litterär text, ett utdrag ur en kommande roman. Syftet med antologin har varit att återspegla queerforskningens intersektionalisering med andra discipliner, med andra forskningsfält som etnicitet, maskulinitet och kön, samt med aktivism utanför universitetet.

Variationen av röster, perspektiv, metoder och textgenrer är på sitt sätt inspirerande för att den visar på ett brokigt landskap av pågående queerforskning och för att det pekar ut perspektivets och forskningens användning bortom seminariet. Men över huvudtaget

skulle jag säga att antologin är ojämn. Flera av texterna har kvar karaktären av studentuppsatser, eller tentativa *work-in-progress*, andra är mer som rapporter, medan ytterligare andra är analytiska när-läsningar av ett specifikt ämne eller mer övergripande reflektioner. Texterna får svårt att samspela med varandra och därför är oklart att se vad det ger att föra samman just dessa studier i en och samma volym. Analysexemplen är fördjupade och engagerande var och en för sig, men det tycks svårt att dra ut några mer generella principer eller metoder. Mikronivån är väl representerad, men makronivån uteblir tyvärr, och den intersektionering som äsyftas uppstår tyvärr inte riktigt bidragen emellan. Som läsare känner jag mig efter ett tag lite lätt förvirrad i de tvära kasten mellan ämnen, metoder och perspektiv, och jag börjar också undra över vem den tänkta läsaren egentligen är. Den som söker en inblick i pågående queerforskning och plockar upp denna publikation riskerar att få en rätt fragmentarisk och otydligt sammansatt helhetsbild. Studenter kan förvisso få en uppfattning om hur grundläggande queerforskning kan se ut i kortare format, och metareflektionerna från Andersson och Gustavsson & Olovsson & Lööv rekommenderar jag verkligen att många forskare i fältet läser, men det intersektionella mötet mellan ämnen, fält, metoder och perspektiv uteblir dessvärre i min läsning.

Däremot formulerar förordets omsorgsfulla beskrivningar hur queer faktiskt görs, rent praktiskt, på ett svenskt universitet idag. Och publikationens styrka som helhet ligger enligt mig snarast i att den utgör en handling som dokumenterar det mödosamma, omväxlande, eggande och berikande arbete som det innebär att driva ett seminarium som håller queer levande i teori och praktik.

PATRIK STEORN
STOCKHOLMS UNIVERSITET